

79

UCHWAŁA Nr 51 RADY MINISTRÓW

z dnia 10 czerwca 1980 r.

w sprawie zasad ustalania i kontroli bankowej funduszu płac.

Rada Ministrów po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Uchwała dotyczy, z zastrzeżeniem ust. 2, przedsiębiorstw, zakładów i innych jednostek gospodarki uspołecznionej działających na zasadach pełnego rozrachunku gospodarczego i nie wchodzących w skład przedsiębiorstw, zwanych dalej „przedsiębiorstwami”, oraz nadzorujących je zjednoczeń (jednostek równorzędnych), zwanych dalej „zjednoczeniami”.

2. Przepisy § 15, 17 i 18 nie mają zastosowania do Zjednoczenia Gospodarki Rybnej i Zespołów Portowych — w odniesieniu do rozliczeń kwartalnych.

§ 2. Ilekroć w uchwale jest mowa o:

- 1) ministrach — rozumie się przez to także kierowników urzędów centralnych, nadzorujących działalność jednostek wymienionych w § 1 ust. 1,
- 2) funduszu premiowym — rozumie się przez to:
 - a) fundusz premiowy tworzony z zysku lub w stosunku do zysku na podstawie zasad ustalonych w uchwale nr 298 Rady Ministrów z dnia 24 listopada 1972 r. w sprawie premiowania pracowników zajmujących kierownicze i inne samodzielne stanowiska pracy oraz innych pracowników inżynierjno-technicznych, ekonomicznych i administracyjno-biurowych, zatrudnionych w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych oraz w grupujących je zjednoczeniach (Monitor Polski z 1975 r.

Nr 23, poz. 151), oraz w uchwale nr 4 Rady Ministrów z dnia 6 stycznia 1978 r. w sprawie zasad systemu ekonomiczno-finansowego organizacji gospodarczych budownictwa oraz trybu i terminów jego wdrażania,

- b) fundusz premiowy pracowników zajmujących kierownicze i inne samodzielne stanowiska pracy za wyniki w zakresie działalności podstawowej — w przedsiębiorstwach i zjednoczeniach nie tworzących funduszu premiowego z zysku.

§ 3. Odpowiedzialność za prawidłową gospodarkę funduszem płac ponoszą dyrektorzy przedsiębiorstw i zjednoczeń oraz nadzorujący je ministrowie.

§ 4. 1. Właściwi ministrowie dla zjednoczeń i podległych im bezpośrednio przedsiębiorstw, a dyrektorzy zjednoczeń dla zgrupowanych przedsiębiorstw ustalają:

- 1) wielkości planowanego na dany rok funduszu płac z podziałem na kwartaly — w wyniku podziału rocznych wielkości tego funduszu ustalonych dla resortów w narodowych planach społeczno-gospodarczych,
 - 2) wskaźniki stanowiące podstawę ustalania dopuszczalnej kwoty funduszu płac w rozumieniu przepisów § 8 ust. 1, przewidziane w obowiązujących systemach tworzenia i gospodarowania funduszem płac.
2. Przy ustalaniu wskaźników, o których mowa w ust. 1 pkt 2, ministrów obowiązują w pełnym zakresie zadania, środki oraz relacje ekonomiczne wynikające

z uchwały Rady Ministrów o narodowym planie społeczno-gospodarczym na dany rok.

§ 5. 1. Banki kontrolują prawidłowość podziału funduszu płac, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1.

2. Kontrola obejmuje podział rocznych i kwartalnych wielkości funduszu płac:

- 1) resortów między zjednoczenia i przedsiębiorstwa podległe bezpośrednio ministrom,
- 2) zjednoczeń między zgrupowane w nich przedsiębiorstwa.

3. Kontrola podziału funduszu płac polega na:

- 1) sprawdzeniu, czy suma rozdzielonych między podległe jednostki wielkości funduszu płac nie przewyższa wielkości ustalonych dla jednostki rozdzielającej,
- 2) sprawdzeniu, czy jednostki rozdzielające utworzyły rezerwy funduszu płac przewidziane w uchwale Rady Ministrów o narodowym planie społeczno-gospodarczym na dany rok,
- 3) ocenie, czy podział rocznych wielkości funduszu płac na kwartały odpowiada prawidłowej rytmice realizacji zadań gospodarczych w ciągu roku z uwzględnieniem specyfiki branży.

4. W celu umożliwienia bankom dokonywania kontroli ministerstwa przekazują bankom, a zjednoczenia właściwym oddziałom banków, informacje niezbędne do oceny prawidłowości podziału rocznych wielkości funduszu płac.

5. Zakres informacji, o których mowa w ust. 4, i terminy ich przekazania bankom określa Minister Finansów.

§ 6. 1. W razie zastrzeżeń do podziału funduszu płac, o którym mowa:

- 1) w § 5 ust. 2 pkt 1 — prezes właściwego banku występuje do właściwego ministra,
- 2) w § 5 ust. 2 pkt 2 — dyrektor właściwego oddziału banku występuje do dyrektora zjednoczenia

— o spowodowanie odpowiedniej korekty tego podziału w ciągu 14 dni od dnia wystąpienia.

2. W stosunku do osób winnych rażącej zaniedbań w zakresie prawidłowości podziału funduszu płac ministrowie (dyrektorzy zjednoczeń) powinni wyciągać konsekwencje służbowe.

§ 7. 1. Właściwi ministrowie w odniesieniu do zjednoczeń i podległych im bezpośrednio przedsiębiorstw oraz dyrektorzy zjednoczeń w odniesieniu do zgrupowanych przedsiębiorstw mogą dokonywać zmiany wielkości planowanego funduszu płac, ustalonych stosownie do przepisu § 4 ust. 1 pkt 1, do dnia 30 września roku objętego planem, z wyjątkami określonymi w ust. 2.

2. Zmiany wielkości planowanego funduszu płac, o których mowa w ust. 1, mogą być dokonywane:

- 1) w jednostkach przemysłu i gospodarki komunalnej o sezonowym charakterze produkcji — do dnia 30 listopada,
- 2) w jednostkach przemysłowych podległych Ministerstwu Energetyki i Energii Atomowej — do dnia 31 października roku objętego planem.

3. Zmiany powodujące zwiększenie planowanego funduszu płac określonych jednostek mogą być dokonywane z posiadanej rezerwy funduszu płac lub przez zmniejszenie funduszu płac innym jednostkom.

4. Rezerwę funduszu płac stanowi nie rozdzielona między zjednoczenia i przedsiębiorstwa bezpośrednio podległe ministrom kwota planowanego rocznego funduszu płac resortu lub kwota planowanego funduszu płac zjednoczenia nie rozdzielona między zgrupowane przedsiębiorstwa. Wykorzystanie tej rezerwy na zwiększenie planowanego funduszu płac określonych jednostek nie może być wyższe od różnicy między planowanym (skorygowanym) funduszem płac resortu lub zjednoczenia a wykorzystanym funduszem płac w skali resortu lub zjednoczenia.

5. Po upływie terminów określonych w ust. 1 i 2 ministrowie w odniesieniu do zjednoczeń i podległych im bezpośrednio przedsiębiorstw, a dyrektorzy zjednoczeń w odniesieniu do zgrupowanych przedsiębiorstw mogą zwiększać planowany fundusz płac, z tym że zwiększenia te mogą być dokonywane wyłącznie z posiadanej rezerwy funduszu płac.

6. Ministerstwa i zjednoczenia przekazują bankom informacje o dokonanych zmianach funduszu płac.

7. Banki kontrolują prawidłowość zmian, o których mowa w ust. 1 i 5. W razie stwierdzenia zmiany nie odpowiadającej warunkom określonym w ust. 3, 4 i 5, banki występują o zrewidowanie decyzji o zmianie. Wystąpienia kierują odpowiednio:

- 1) prezes właściwego banku do właściwego ministra,
- 2) dyrektor właściwego oddziału banku do dyrektora właściwego zjednoczenia.

§ 8. 1. Przedsiębiorstwa i zjednoczenia mają prawo do wykorzystywania dopuszczalnej kwoty funduszu płac ustalonej za pomocą mierników zadań gospodarczych, stanowiących podstawę naliczenia funduszu płac, oraz normatywów i współczynników, określonych zgodnie z § 4, to jest funduszu płac:

- 1) dyspozycyjnego, zmniejszonego o obowiązkowe obciążenia z tytułu przyrostu zatrudnienia i przyrostu dyspozycyjnego funduszu płac,
- 2) planowanego (planowanego skorygowanego) w zakresie składników objętych dyrektywnymi wskaźnikami, zmniejszonego o obowiązkowe obciążenia z tytułu przyrostu zatrudnienia.

2. Poza funduszem płac, o którym mowa w ust. 1, przedsiębiorstwa i zjednoczenia mogą wykorzystywać dodatkowo fundusz płac w wysokości przyznanego im antycypacyjnego kredytu na fundusz płac, jeżeli przewidują to odrębne przepisy.

§ 9. Przedsiębiorstwa i zjednoczenia są obowiązane sporządzać roczne plany funduszu płac w powiązaniu z planami zadań gospodarczych — z podziałem na kwartały — i składać je w banku w trybie i terminach ustalonych odrębnie.

§ 10. Banki kontrolują gospodarkę funduszem płac w przedsiębiorstwach i zjednoczeniach oraz wskazują środki zmierzające do usunięcia stwierdzonych uchybień i do usprawnienia gospodarki funduszem płac. W szczególności banki:

- 1) kontrolują gospodarkę funduszem płac na podstawie materiałów planistycznych i sprawozdawczych, wyko-

rzystując w tym celu również wyniki własnych inspekcji w przedsiębiorstwach i zjednoczeniach,

- 2) sprawdzają poprawność rozliczeń funduszu płac, dokonywanych przez przedsiębiorstwa i zjednoczenia,
- 3) ustalają na podstawie rozliczeń nadwyżki i przekroczenia funduszu płac,
- 4) informują przedsiębiorstwa i zjednoczenia oraz ich jednostki nadrzędne o ujawnionych nieprawidłowościach w gospodarce funduszem płac, wnosząc o podjęcie odpowiedniego działania w celu poprawy tej gospodarki,
- 5) stosują przewidziane w § 15, 16 i 17 sankcje za przekroczenie funduszu płac oraz występują z wnioskami o rozpatrzenie przez komisje dyscypliny płac spraw związanych z przekroczeniem funduszu płac,
- 6) stosują podwyższone oprocentowanie kredytów obrotowych na podstawie odrębnych przepisów.

§ 11. 1. Przedsiębiorstwa i zjednoczenia są obowiązane rozliczać fundusz płac z bankami:

- 1) za okresy kwartalne — w rachunku narastającym od początku roku,
- 2) za okresy roczne.

2. Rozliczenie funduszu płac polega na porównaniu wydatkowanego funduszu płac z dopuszczalną kwotą wykorzystania funduszu płac, określoną zgodnie z § 8, i ustaleniu nadwyżek lub przekroczeń funduszu płac, przy czym:

- 1) nadwyżkę funduszu płac stanowi dodatnia różnica między dopuszczalną kwotą wykorzystania funduszu płac a wydatkowanym funduszem płac,
- 2) przekroczenie funduszu płac stanowi ujemna różnica między dopuszczalną kwotą wykorzystania funduszu płac a wydatkowanym funduszem płac.

§ 12. 1. Przy rozliczaniu funduszu płac przemysłowych przedsiębiorstw i zjednoczeń, które przekroczyły plany sprzedaży wyrobów na cele inwestycji krajowych, pomniejsza się podstawę naliczania funduszu płac według zasad ustalonych w ust. 2—5.

2. W przedsiębiorstwach, w których podstawę naliczania funduszu płac stanowi produkcja dodana, wartość tej produkcji wykonanej w okresie obliczeniowym pomniejsza się o kwotę wynikającą z pomnożenia wykonanej produkcji dodanej przez współczynnik obliczony jako stosunek wartości ponadplanowej sprzedaży na cele inwestycji krajowych do całkowitej wartości sprzedaży wyrobów własnej produkcji.

3. W przedsiębiorstwach nie wymienionych w ust. 2 pomniejsza się całkowitą wartość sprzedaży wyrobów własnej produkcji o wartość ponadplanowej sprzedaży na cele inwestycji krajowych.

4. Wartość ponadplanowej sprzedaży przyjmuje się w wysokości różnicy między planowaną na okres obliczeniowy i wykonaną w tymże okresie wartością sprzedaży wyrobów własnej produkcji na cele inwestycji krajowych — w cenach zbytu przyjętych w planie.

5. W rozliczeniach zjednoczeń podstawę naliczania funduszu płac pomniejsza się, stosując odpowiednio przepisy ust. 2—4.

§ 13. Przekroczenie planu sprzedaży na cele inwestycji krajowych, niezależnie od pomniejszenia podstawy naliczania funduszu płac, o którym mowa w § 12, powoduje sankcje przewidziane w odrębnych przepisach.

§ 14. 1. Przedsiębiorstwa i zjednoczenia, których podstawę naliczania funduszu płac stanowi produkcja dodana, dokonują rozliczeń funduszu płac, o których mowa w § 11:

- 1) za okresy kwartalne i wstępnych za okresy roczne w sprawozdaniach z zatrudnienia i funduszu płac, sporządzanych według wzorów i zasad ustalonych w instrukcjach Głównego Urzędu Statystycznego,
- 2) ostatecznych za okresy roczne według wzorów i zasad ustalonych w instrukcjach bankowych.

2. Przedsiębiorstwa i zjednoczenia nie wymienione w ust. 1 dokonują rozliczeń za okresy kwartalne i roczne (wstępnych i ostatecznych) według wzorów i zasad ustalonych w instrukcjach bankowych.

3. Kopie sprawozdań za okresy kwartalne, o których mowa w ust. 1 pkt 1, przedsiębiorstwa i zjednoczenia obowiązane są składać w banku.

§ 15. 1. Jeżeli z kwartalnego lub rocznego rozliczenia funduszu płac przedsiębiorstwa lub zjednoczenia wynika przekroczenie funduszu płac nie uzasadnione na podstawie właściwych przepisów, bank wstrzymuje wypłaty z funduszu premiewego należne temu przedsiębiorstwu lub zjednoczeniu za dany okres obliczeniowy.

2. Wypłata całości lub części środków z funduszu premiewego, wstrzymana zgodnie z ust. 1, może nastąpić na podstawie decyzji kierownika jednostki nadrzędnej nad przedsiębiorstwem lub zjednoczeniem, uzyskanej w trybie przewidzianym w § 17, stwierdzającej, że:

- 1) przekroczenie zostało uzasadnione i znajduje pokrycie w dopuszczalnej do wykorzystania kwocie funduszu płac jednostki nadrzędnej lub
- 2) dokonano odpowiedniego zmniejszenia funduszu premiewego przedsiębiorstwa lub zjednoczenia rozliczającego fundusz płac.

3. Zmniejszenia funduszu premiewego, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, dokonuje się w kwocie przekroczenia funduszu płac nie mającego pokrycia w funduszu płac jednostki nadrzędnej.

§ 16. 1. Zmniejszenie funduszu premiewego z tytułu przekroczenia funduszu płac na koniec roku nie może przewyższać 100% funduszu premiewego naliczonego za dany rok. Zmniejszenia dokonuje się z nie wypłaconego funduszu premiewego za dany rok.

2. Jeżeli kwota nie wypłaconego funduszu premiewego za dany rok jest niższa od wymaganego zmniejszenia funduszu premiewego, o którym mowa w ust. 1, o różnicę zmniejsza się fundusz premiewy naliczany w roku następnym.

3. Równowartość funduszu premiewego, potrąconego zgodnie z ust. 1 i 2, podlega odprowadzeniu do budżetu Państwa.

§ 17. 1. Dyrektor przedsiębiorstwa w razie wystąpienia przekroczenia funduszu płac na koniec kwartału lub roku jest obowiązany w ciągu 10 dni, licząc od terminu ustalonego dla rozliczenia funduszu płac, przedstawić dyrektorowi zjednoczenia program likwidacji tego przekroczenia lub wystąpić z wnioskiem o uznanie przekroczenia za uzasadnione i nie powodujące sankcji określonych w § 15.

2. Dyrektor zjednoczenia może uznać uzasadnione przekroczenie funduszu płac przedsiębiorstwa za nie powodujące sankcji, jedynie w granicach, w których prze-

kroczenie to znajduje pokrycie w dopuszczalnej kwocie funduszu plac zjednoczenia.

3. W razie nieprzedstawienia przez przedsiębiorstwo w ciągu 20 dni, licząc od terminu ustalonego dla rozliczenia funduszu plac przedsiębiorstwa, decyzji o uznaniu przekroczenia za uzasadnione i nie powodujące sankcji, przedsiębiorstwo zobowiązane jest do wystąpienia do banku o udzielenie kredytu na fundusz plac w wysokości tego przekroczenia, pomniejszonej o wysokość nie wypłaconej premii.

4. Kredytu udziela się na okres do terminu złożenia rozliczenia funduszu plac za następny kwartał.

5. Odsetki od kredytu w wysokości 10% w stosunku rocznym pobiera się jednorazowo za 3 miesiące, niezależnie od daty udzielenia kredytu. Odsetki są płatne ze środków funduszu premiowego.

6. Bank zwraca część lub całość odsetek, jeżeli przekroczenie funduszu plac zostało zlikwidowane przed upływem danego roku.

7. Kredyt udzielony na pokrycie przekroczenia funduszu plac wynikającego z rocznego rozliczenia tego funduszu jest spłacany w następnym roku przez pomniejszenie dopuszczalnej kwoty funduszu plac w tymże roku.

§ 18. 1. Przepisy § 17 stosuje się odpowiednio przy rozliczeniu funduszu plac zjednoczeń i jednostek bezpośrednio podległych ministrom.

2. Jeżeli przekroczenia funduszu plac zjednoczeń i jednostek bezpośrednio podległych ministrowi nie znajdują pokrycia w dopuszczalnej kwocie funduszu plac ministerstwa, minister przedstawia Prezydium Rządu wnioski co do sposobu likwidacji przekroczeń w ciągu 45 dni po upływie kwartału oraz 60 dni po upływie roku.

§ 19. 1. Jeżeli wyniki kwartalnych rozliczeń funduszu plac wskazują na to, że ustalone przez ministerstwa dla podległych jednostek wskaźniki dotyczące funduszu plac nie zapewniają utrzymania w skali resortu dopuszczalnej kwoty funduszu plac w granicach wynikających z ustaleń narodowego planu społeczno-gospodarczego. Minister Finansów na wniosek prezesa właściwego banku zwraca się do właściwego ministra o wstrzymanie wypłat wszelkich nagród i premii, z wyjątkiem nagród jubileuszowych i wynagrodzeń za racjonalizację i wynalazczość oraz za prace badawcze i wdrożeniowe, pracownikom ministerstwa odpowiedzialnym za gospodarkę funduszem plac.

2. Ponowne uruchomienie wypłat, o których mowa w ust. 1, może nastąpić na podstawie decyzji właściwego ministra po podjęciu skutecznego działania zmierzającego do utrzymania funduszu plac w skali resortu w planowanych relacjach do zadań gospodarczych. O decyzji w tej sprawie minister powiadamia Ministra Finansów.

§ 20. W razie wystąpienia w przedsiębiorstwach lub zjednoczeniach nieprawidłowości w gospodarce funduszem plac:

- 1) ministrowie — w odniesieniu do zjednoczeń i przedsiębiorstw bezpośrednio im podległych,
- 2) dyrektorzy zjednoczeń — w odniesieniu do zgrupowanych przedsiębiorstw

— obowiązani są do pozbawienia premii pracowników odpowiedzialnych za gospodarkę funduszem plac oraz naruszających dyscyplinę plac do pełnej wysokości należnej na podstawie regulaminu premiowania.

§ 21. 1. Banki dokonują wypłaty środków pieniężnych na place do wysokości kwot zadysponowanych przez przedsiębiorstwa i zjednoczenia, z wyjątkiem:

- 1) środków na premie z funduszu premiowego — w razie przekroczenia funduszu plac,
- 2) środków na wynagrodzenia wypłacane poza planowanym (dyspozycyjnym) funduszem plac.

2. W razie przekroczenia funduszu plac środki na premie z funduszu premiowego mogą być wypłacane z zachowaniem warunków określonych w § 15.

3. Środki na wynagrodzenia nie objęte planowanym (dyspozycyjnym) funduszem plac mogą być wypłacane po uprzednim sprawdzeniu, czy tytuł wynagrodzenia kwalifikuje się — zgodnie z odrębnymi przepisami — do tej kategorii wynagrodzeń.

§ 22. Ministrowie przedstawiają rozliczenia funduszu plac ogółem i w układzie działowym za okresy kwartalne i roczne Przewodniczącemu Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Ministrowi Finansów oraz Ministrowi Pracy, Plac i Spraw Socjalnych. Podstawę do rozliczenia stanowią wskaźniki ustalone w uchwale Rady Ministrów o narodowym planie społeczno-gospodarczym na dany rok. Wyniki rozliczeń ministrowie podają do wiadomości prezesom banków finansujących.

§ 23. 1. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w porozumieniu z Ministrem Pracy, Plac i Spraw Socjalnych dostosuje do przepisów uchwały zasady i tryb rozliczania funduszu plac, o którym mowa w § 22.

2. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w porozumieniu z Ministrem Finansów oraz Ministrem Pracy, Plac i Spraw Socjalnych dostosuje do przepisów uchwały szczegółowe zasady tworzenia i gospodarowania funduszem plac oraz kontroli bankowej funduszu plac, z uwzględnieniem zasad gospodarowania i kontroli nie limitowanego funduszu plac.

3. Ministrowie Górnictwa, Hutnictwa oraz Energetyki i Energii Atomowej w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Ministrem Finansów oraz Ministrem Pracy, Plac i Spraw Socjalnych dostosują do przepisów uchwały — w terminie 3 tygodni od dnia jej wejścia w życie — zasady ustalania i gospodarowania funduszem plac w kopalniach węgla kamiennego i rud oraz w energetyce.

4. Minister Rolnictwa w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Ministrem Finansów oraz Ministrem Pracy, Plac i Spraw Socjalnych zastosuje zasady niniejszej uchwały do przedsiębiorstw i zjednoczeń rozliczających się w roku gospodarczym — w terminie 3 tygodni od dnia jej wejścia w życie.

§ 24. Prezes Narodowego Banku Polskiego, Prezes Banku Gospodarki Żywnościowej oraz Prezes Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S. A. dostosują instrukcje bankowe dotyczące kontroli funduszu plac w przedsiębiorstwach i zjednoczeniach do przepisów uchwały oraz uzgodnią z Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego zakres informacji statystycznych niezbędnych dla bankowej kontroli funduszu plac.

§ 25. Przepisy uchwały dotyczące ministrów stosuje się odpowiednio do wojewodów i prezydentów miast stopnia wojewódzkiego nadzorujących działalność jedno-

stek wymienionych w § 1 ust. 1, a dotyczące ministerstw i pracowników ministerstw — odpowiednio do urzędów wojewódzkich (urzędów miast stopnia wojewódzkiego) i do pracowników tych urzędów.

§ 26. Zaleca się centralnym organizacjom spółdzielczym stosowanie przepisów uchwały.

§ 27. Tracą moc:

- 1) uchwała nr 163 Rady Ministrów z dnia 11 listopada 1977 r. w sprawie tworzenia i gospodarowania rezerwami funduszu płac (Monitor Polski z 1977 r. Nr 32, poz. 156 i z 1979 r. Nr 14, poz. 80); tryb rozliczenia

rezerw funduszu płac utworzonych, na podstawie uchwały zostanie uregulowany odrębnie,

- 2) uchwała nr 44 Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 1978 r. w sprawie zasad ustalania i kontroli bankowej funduszu płac (Monitor Polski Nr 14, poz. 47),
- 3) § 8 ust. 1 uchwały nr 50 Rady Ministrów z dnia 7 marca 1975 r. w sprawie zwiększenia efektywności zatrudnienia w uspołecznionych zakładach pracy oraz tworzenia resortowych rezerw funduszu płac.

§ 28. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *E. Babiuch*